

Vil du have mere natur hvor du bor?

Hvor: Skrænt mod Blegbanken i Mariaparken

Hvem: Bo Levesen

Citat: Da vi anlagde skrænten med næringsfattig fyldjord fik den lov at ligge urørt mod Blegbanken - og i dag kan vi glæde os over at mere end 40 vilde planter er kommet helt af sig selv

Vores Vilde Vejle:

“Vores Vilde Vejle” er et tværfagligt initiativ. I gruppen sidder der både repræsentanter fra DN's lokalafdeling, Teknik og Miljø i Vejle Kommune, biologer samt lokale ildsjæle.

Kontakt: Marie Blicher Tlf:24611728 Mail: marie.blicher@gmail.com

Mangler du ideer til at komme igang?

Vil du være med til at styrke naturen, miljøet og biodiversiteten?

I pjecen her, er der beskrevet 5 forskellige indsatser, som du kan gå i gang med – også uden at det koster mange penge.

For hvert tiltag, du får lavet, må du huske at holde øje med og glæde dig over de nye planter og dyr, der rykker tættere på dig. På bagsiden finder du et scorekort, hvor du får points, for hvert af dine tiltag - måske kan du dyste med din nabo.

Hvad er biodiversitet?

Biodiversitet er det mylder af liv, som findes overalt på kloden, i form af dyr, planter og alt andet levende. Men den biologiske mangfoldighed forsvinder i hastigt tempo. Der uddør lige så mange arter nu, som i den tid, hvor dinosaurerne blev udslettet.

Vil du kunne glæde dig over at se flere bier, sommerfugle, græshopper, biller, frøer, tudser, salamandre og vilde planter lige der hvor du bor? Så er det en god ide at gøre haven eller det fælles udeområde mere vild.

En vild have eller en naturhave kræver en anderledes tilgang til haven end den traditionelle prydhave og køkkenhave – eller den nemme have med mest græs og belægning. For at skabe levesteder for mange dyr kræver det lidt mere af det nogle vil kalde "rod" – men som også kan etableres mere sirligt, afhængigt af ens temperament.

Se også pjecen: "Natur i Byen" hvor der er beskrevet en række konkrete projekter, om etablering af vild natur i forskellige grundejerforeninger i Vejle Kommune.

Vilde blomster i haven

Hvis du omskaber græsplænen til en blomstereng, får du en meget større mangfoldighed af arter.

Græsplænen er som en ørken, hvis vi betragter den gennem et naturperspektiv, og der mangler blomster med nektar til sommerfugle, vilde bier og svirrefluer.

Hvordan?

En simpel måde at komme i gang på er, at se hvad der selv skyder op af plænen og holde igen med at klippe plænen i juli og august. Slå udenom blomsterrige områder, eventuelt bare i perioder.

Udpin jorden det bedste du kan. Det gør du ved at fjerne græsafklippet, og i stedet bruge det som grøngødning andre steder i haven. Undgå at bruge gødning, hvor du vil have vilde blomster. I din have vil der med tiden indfinde sig bellis, vorterod, kongepen, hvidkløver, ærenpris og brunelle helt af sig selv. Har du lyst til at eksperimentere på et område i haven, kan du fjerne græsset og lave en jordvold og så begge dele med vilde planter. Det skal være planter der er naturligt hjemmehørende i lokalområdet. Dette er næsten umuligt at købe endnu. Så i stedet kan du gå ud i naturen og samle frø i løbet af sommeren. Saml kun frø fra almindelige danske arter, og gerne så tæt på din have som muligt. Husk at spørge om lov, hvis du bevæger dig ind på private arealer.

Og hvad så?

Blomsterengen skal slås mindst en gang om året, og afklippet skal fjernes. Slåningen kan f.eks. gøres, efter at blomsterne er afblomstret og har smidt frø; på den måde sikrer man foryngelse af engen. Lug gerne uønskede planter som tidsler og brændenælder væk, inden de når at sprede frø.

Vand i haven

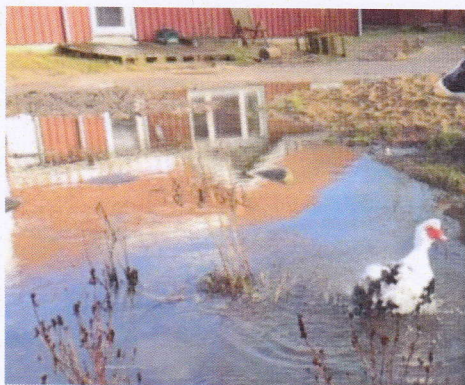
Vand er en nødvendighed for alle dyrs overlevelse. Så hvis du har vand i haven, tiltrækker du en masse dyr. Frøer, tudser og salamandre kan yngle i en lille havedam, og fuglene kan drikke derfra.

Hvordan?

Flere haver har plads til en havedam. Havedamme er en af de sikreste investeringer i mangfoldigheden i vores haver. Undlad at sætte fisk ud i havedammen, da de tager plads fra mange andre arter, der naturligt vil indfinde sig i havedammen.

Og hvad så?

Et kunstigt anlagt vandhul vil ofte kræve en smule vedligeholdelse. Visne blade, og andre former for organisk materiale, kan nemlig resultere i at vandet plummer til, og bliver iltfattigt. Gør det derfor til en vane jævnligt at tilse vandhullet, og fjerne organisk materiale, samt eventuelt udskifte vandet med nyt regnvand. Du kan koble dit regnvand på vandhullet.

Hvor: Andelsforeningen Baungård

Hvem: Britta Edelberg

Citat: Vi har anlagt en sø, midt på vores gårdsplads, for et år siden. Den skal dels bruges til afledning af regnvand - og så håber vi selvfølgelig på, at vi vil se flere insekter og andre dyr, lige der hvor vi bor.

Kvasbunker og hegn

Kvas udgør et forrygende levested for smådyr og svampe, der vil give sig i kast med at nedbryde materialet. Smådyr i kvasbunken udgør føde for fuglene i haven. Derudover fungerer kvasbunker som opholdssted, redested og overvintringssted for gærdesmutter, pindsvin, padder og vilde bier.

Hvordan?

Grene, afklippede stauder, hækafklip og lignende lægges i en stor bunke. Man kan bruge sit kvas som element i haven ved at bygge et kvashegn, hvor kvaset lægges mellem nedgravede stolper.

Lad dødt træ blive i haven eller læg en træstamme på jorden. Grav den gerne lidt ned, så den har god kontakt med jorden.

Og hvad så?

Vedligehold af kvashegn er en ren win-win situation. Man bruger mindre tid på at skaffe sig af med sit have afklip, det kan bare løbende lægges i kvashegnet eller kvasbunken.

Varme i haven

Mange dyr er vekselvarme, hvilket betyder, at de skal bruge solen til at blive varmet op for at kunne fungere. Disse dyr kan du hjælpe ved at have sten i haven. Sten opvarmes af solen og holder på varmen.

Hvordan?

Grav store sten halvt ned. Læg gerne en større bunke sten. Stenene skal placeres på havens solrige steder.

En stensætning eller et dige, kan være et smukt element i haven.

Skab en bar, sydvendt skråning i haven. Den tørre, sydvendte jord virker som en radiator.

Og hvad så?

Sten i haven kræver stort set ikke nået vedligehold. Faktisk skal de røres så lidt som muligt for ikke at gribe forstyrrende ind i dyrelivet mellem og under stenene. Stort ukrudt bør dog fjernes forsigtigt.

Hvor: Tirsbæk Bakker

Hvem: Bo Levesen

Citat: Vi fik, for et år siden, lov til at sprede en masse store sten ud på denne græsmark. Nu venter vi på at se, at stenene bliver levesteder for laver og for dyr som firben og mange insekter, der godt kan lide den varme, der samles under stenene.

Fugle i haven

Fugle er en vigtig del af naturens fødekæde. Fugle regulerer insekt bestandene – og er føde for rovdyrerne. Desuden giver fugle et pragtfuldt liv i haven, som man kan have stor glæde af at iagttage – både som barn og som voksen.

Hvordan?

Der skal være mad til fuglene. Det får man ved at plante træer og buske med bær og frugter. Man kan desuden vælge at lave et foderbræt eller tilbyde anden form for fodring om vinteren.

Fugle vil meget gerne have skjulesteder, så også for fuglenes skyld er det vigtigt at der er noget tæt bevoksning eller vild natur i haven.

For at skabe flere levesteder i haven kan man også sætte fuglekasser op.

Og hvad så?

Redekasserne skal renses når fuglene har forladt den, så de holdes fri for lus, lopper og sygdomme. Brug handsker under rengøringsarbejdet.

Hvor: Pilelunden Jelling

Hvem: Bent Keller

Citat: For ca. 15 år siden opsatte vi 120 stærekasser på vores fællesarealer i Pilelunden, Jelling. I dag kan vi glæde os over at alle kasserne er beboet om sommeren og nogle stærepar overvintrer endda i kasserne.

Scor din have

VORES Vilde VEJLE

Med scorekortet herunder, kan du hurtigt få et overblik over, hvor natur-venlig din have er, og hvordan du kan skabe endnu flere levesteder for flere forskellige arter.

	Point
Gift og gødning	
Have uden brug af kunstgødning	2
Have uden brug af sprøjtegifte	5
Krat og hegn	
En kvasbunke hele året rundt	2
Min. 5x5 m. sammenhængende krat af buske/træer	2
Løvfældende danske buske og træer i skel/hæk/hegn	1
Min. 5 forskellige insektbestøvede buske og træer i haven	1
Uforstyrret jord under buske og træer i skel/hæk/hegn	2
Store træer og dødt ved	
Min. 1 stort træ – min. 50 cm i stammediameter	2
Min. 1 gammelt træ med døde grene og huller	4
Min. 1 levende løvtræ med råd og hulhed i stammen	4
Min. 1 død stamme, min. 2 meter lang og 40 cm i diameter	4
Urter og græsland	
Blomsterbed: Min. 30 m ² , min. 10 arter	2
Uslået hjørne om sommeren: Min. 30 m ² med min. 10 arter	2
Artsrig plæne: Min. 50 m ² , med min. 10 danske planter	2
Grønt tag med planter: min. 10 m ²	1
Grønt tag med planter: min. 100 m ²	1
Min. 30 m ² med min. 20 danske plantearter	2
Min. 100 m ² med min. 20 danske plantearter	3
Eng og vandhul	
Fugtige/våde områder med eng- og moseplanter, min. 20 m ²	4
Vandhul/havedam	2
Vandhul/havedam, uden fisk	2
Mineraljord, diger og volde	
Min. 30 m ² grus, sand, småsten eller brosten	1
Stendige, min. 50 cm højt, 4 meter langt	2
Jordvold eller skrænt, min. 50 cm høj, 4 meter lang	1
Bunke med sten/næringsfattig jord, min. 50 cm høj og 5 m ²	1
Husly til fugle, egerne og flagermus	
Redesteder med ynglende hulrugende fugle	2
Redesteder med ynglende pattedyr (fx flagermus)	3

- De fleste vil med en overkommelig indsats kunne opnå mellem 15 og 20 points i deres have. Scorekortet er lånt fra Århus Universitet og findes her: https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Parcelhushaver_folder_01.pdf